

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-5436/
04.12.2019.

Јагодина

На основу члана 73. став 7. Статута, а у складу са одлуком Наставно-научног већа Факултета, број: 01-5115/1, од 14.11.2019. године, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Реализација програма физичкој васпитања у вријемима на територији општине Аранђеловац* кандидата Марије Вујић-Никетић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеној завршној ради* број 01-5332/1 од 29.11.2019. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеци Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено администратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 04.12.2019. године.

Самостални стручно-технички сарадник
за студије и студентска питања – мастер
и докторске студије

Милан Лукић

ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану **ЗАВРШНОГ РАДА НА МАСТЕР АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА**

Одлуком Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу бр. 01-3424/1 од 01.08.2019. године образована је комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама, под називом **РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ВРТИЋИМА НА ТЕРИТОРИИ ОПШТИНЕ АРАНЂЕЛОВАЦ**, кандидата, Марије Вујић Никетић у саставу:

Председник,

1. Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*, председник.

Чланови:

2. Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Методика физичкој васпитања*, ментор.
3. Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област *Физичка култура са методиком наставе*, члан.

Поступајући по Одлуци Наставно-научног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, а у складу са академским правилима и уобичајеним нормама које важе и примењују се у оваквом раду Комисија је упозната са структуром и текстом завршног рада на мастер академским студијама, а која је, у сасвим прикладној форми, правовремено достављена, па је објективно у могућности, захваљујући на поверењу подноси Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу следећи

ИЗВЕШТАЈ

Завршни рад на мастер академским студијама **РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ВРТИЋИМА НА ТЕРИТОРИИ ОПШТИНЕ АРАНЂЕЛОВАЦ** Марије Вујић Никетић је урађен на 59 страна формата A4, са проредом – *један и јо*, примереним *маргинама* и бројем *редова* текста по страници. Опскрбљен је са 16 табела и 11 графика.

Консултовано је 24 библиографских јединица (литература) и углавном су то дела и радови који се директно односе на истраживани простор, а временски су актуелни и релевантни за ниво, врсту и намену рада.

Текст је логички и функционално раздељен на пет посебних поглавља. Свако поглавље рада чини, у стилском и функционалном смислу, сасвим логичан део рада, али су, такође, и сви ти делови завршног рада укомпоновани у једну кохерентну целину, која је у чврстој „вези“ са основном идејом рада.

Кандидат у уводном делу истиче следеће:

Ослањајући се на схватања да се човеково искуство престанком његовог материјалног постојања не губи него остаје опредмећено у његовим оруђима и оружјима, запажамо да деца предшколског узраста од генерације до генерације долазе у нове, више услове психофизичког развоја. Ти услови не представљају само специфичну спољну средину него и извор њиховог развоја.

Изузимајући наслеђе, моторни развој, спретност и окретност јединке, условно је везан за лично искуство, тј. стицање знања и умења. Да би оно што пре постигло већ постигнути ниво и да би га превазишло у што већој мери, неопходно је што пре почети стицање тог искуства. А да би то било могуће потребно је стицање искуства условити могућностима узраста (групе) у смислу њеног биолошког развоја. Нарочиту пажњу треба обратити усклађености моторног и психичког развоја.

Природне карактеристике детета су од велике важности, али не представљају покретачки узрок развоја психомоторике. Пожељно је што пре открити индивидуалне способности како би се могло надограђивати у одговарајућем степену. Сви који раде са предшколском децом морају бити свесни могућности многостраног утицаја игром, њеним неисцрпним богатством као методом у процесу образовања и васпитања, у процесу постизања што вишег, што лепшег, што пријатнијег, што људскијег.

Физичко васпитање представља врло битан и сложен процес, који захтева планско и врло студиозно изучавање многих компоненти развоја код деце предшколског узраста и развој уопште.

Многа научна истраживања у свету, а и код нас, показала су да повећани интензитет вежбања позитивно утиче на физички развој и развој физичке способности, а при томе не утиче негативно на остale аспекте развоја. Између здравља и вежбања постоји директна повезаност, вежбање утиче на здравље и здравље на вежбање. Физичко вежбање благотворно и повољно утиче на раст и развој, и јачање здравља.

Физичка активност се јавља као моћна компонента у здрављу предшколског детета, што значи да физичко здравље детета одликује богатство духа, морално изграђивање личности, радни однос према свим делатностима, смисао за уочавање, стварање и доживљавање лепог. То значи да физичка активност у предшколском периоду има задатак да утиче на свеокупни развој и здравље детета, физичко и здравствено, интелектуално и морално, техничко и естетско. Током физичких активности, код деце се развија машта, мишљење, пажња, стрпљење, истрајност, буди се иницијатива, самопоуздање и одлучност.

Свака физичка активност постављена на здравој основи имаће васпитни утицај. Васпитач треба детету створити навику да му физичка активност постане саставни део свакодневне делатности јер физичка активност побољшава рад унутрашњих органа, деца одмарaju мозак, окрепљују нервни систем. Веома је битно да васпитач деци правилно покаже и објасни правила физичке активности, да би их деца разумела и како оне не би имале контра дејство. Васпитач треба да уважава дечју физичку активност, да зна могућности сваког детета понаособ, да их подстиче, мотивише, буде пријатељ у игри, али и узор и пример лепог понашања, као и правилног вежбања. Такође, треба и да уважава грешке, да физичке активности подстиче речима, па са значењем речи богати дечји речник.

У раду се бавим реализацијом физичког васпитања на општини Аранђеловац. Први део рада обухвата улогу и значај физичког васпитања за децу предшколског узраста, а други део рада обухвата истраживање на који начин се реализује програм физичког васпитања деце предшколског и припремног предшколског узраста у пред-школским установама на територији општине Аранђеловац.

У *теоријском приступу* истраживања кандидат се осврнуо на: улогу и значај физичког васпитања предшколске деце; циљеве физичког васпитања, задатке.....

За узраст деце од напуњене треће године до пет и по година и деце која похађају предшколски програм који ће их припремити за школу, предвиђена су два модела предшколског васпитања и образовања. Они су се примењивали последњих десет година у Републици Србији и познати су под називима *Модел А* и *Модел Б*. Ови модели се задржавају и осавремењују, имајући у виду обавезно укључивање деце у припремни предшколски програм годину дана пред полазак у школу.

Разлика се јавља између модела, пошто *Модел А* гравитира отвореном систему васпитања и акционом развијању програма зависно од интересовања деце, а *Модел Б* има карактеристике когнитивно-развојног програма и разрађене васпитно-образовне циљеве, задатке васпитача и типове активности међу којима васпитач може да бира и разрађује их зависно од потреба, могућности и интересовања деце. Оба модела се равноправно примењују и комбинују у пракси, а појединци и установе се за њих индивидуално опредељују.

Заједничке одлике *Модела А* и *Модела Б* су:

1. заједничке циљне оријентације;
2. заједничке функције предшколске установе;
3. заједничка начела рада;
4. заједничка оријентација на сарадњу са окружењем;
5. заједничка законска регулатива.

Осим заједничких циљева, сви сегменти *Окошних основа предшколској програма* оријентисани су на хуманистичко схватање дететове природе и његовог физичког и духовног развоја. Суштинска одредница је да је дете вредност само по себи, да у себи носи развојне потенцијале, да је и само чинилац сопственог развоја, социјализације и васпитања.

Опште основе предшколског програма полазе од детета као физичког, сазнајног, социјалног и афективног бића које је активно у процесу васпитања. Процес тако замишљеног васпитања се темељи на: позитивној мотивацији, програму који уважава узрасне и развојне могућности детета и на евалуацији достигнућа.

Поред васпитно-образовних циљева као полазишта за разраду различитих програмских модела, потребно је имати у виду и: узрасне карактеристике, интересовања и потребе деце, садржаје и циљеве, време и простор, доступност материјала, број деце, карактер окружења, потенцијале који родитељи са собом носе, актуелности, кадровске и друге могућности предшколске установе (нпр. опремљеност, распоред дневних активности, капацитете логистичких служби итд.), могућности сарадње са породицом, одлике локалне средине и дешавања у региону, цивилизацијска достигнућа, научне као и уметничке тенденције, традицију и обичаје и међусобни однос свих чинилаца који утичу на реализацију.

Физичко васпитање деце предшколског узраста саставни је део целовитог система образовања и васпитања као организованог процеса формирања и развоја личности. Циљ физичког васпитања деце предшколског узраста је, пре свега, да у систему целокупног васпитања доприноси целовитом развоју личности, првенствено

развоју физичких, функционалних и моторичких способности, очувању и унапређењу здравља, садржајијем и кориснијем провођењу времена и развоју позитивних особина личности. С обзиром на високу повезаност физичког, интелектуалног и емоционалног развоја деце овог узраста физичко васпитање умногоме доприноси усаглашеном целовитом развоју свих димензија развоја детета.

Физичко васпитање има посебан значај за дечији организам. Кретање, као основа физичког васпитања, представља један од основних услова за нормалан раст и развој младог организма. Недостатак моторичке активности, односно ограничена физичка активност, веома неповољно утиче на раст и развој организма, угрожава нормално функционисање важних органа и система организма, здравље и нормалан развој деце. Предшколско доба је период интензивног развоја свих органа и система дечијег организма: мишића, костију, нервног система, унутрашњих органа – срца и крвних судова, дисајних органа и др. Телесни развој и степен развијености моторике

деце предшколског узраста представљају добру основу за систематску и организовану примену одговарајућих програма и активности у физичком васпитању. На тај начин се, применом одговарајућих програма физичког васпитања, од најранијег детињства обезбеђује позитиван утицај на: хармоничан телесни раст и развој; правилан развој моторике, усвајање лакоће, мекоће и координације покрета; усвајање правилног држања тела, превенцију телесних деформитета и отклањање почетних функционалних поремећаја правилног држања тела; повећавање отпорности организма према неповољним спољашњим утицајима; правилан развој и функционисање срца и крвних судова, дисајних и других органа и система; емоционални и интелектуални развој и укупан развој дечје личности (Каменов, 1983).

Значај физичког васпитања упућује на неопходност посвећивања одговарајуће пажње приликом избора садржаја, метода и облика рада са предшколском децом. Притоме је важно водити рачуна о основним карактеристикама деце овог узраста како би се са успехом реализовали постављени циљеви и задаци.

Телесна вежба као средство физичког васпитања деце пред-школског доба (природни облици кретања) састоји се из три групе структурних елемената: (1) механички елементи, (2) енергетски елементи (3) елементи ритма.

Природни фактори као средство физичког васпитања деце предшколског доба (телесно вежбање уз ваздух, воду и сунце).

Хигијенски услови (лична и општа хигијена, правилна исхрана, уредан живот – време одмора и активности, без штетних материја – никотина, алкохола).

Материјална средства као средства физичког васпитања деце предшколског доба (објекти, справе и реквизити) у којима и/или на којима и/или са којима се вежба.

У физичком васпитању метод је проверен систем путева и начина помоћу којих се постиже свестани одговарајући однос деце према вежбању и то:

Метод показивања – демонстрације и посматрања (показивање по правилном редоследу основних момената и детаља; прво у целини; употреба и разних помоћних средстава: слика, цртежа...).

Метод живе речи (излагање, описивање и објашњавање, у разумним мерама и у комбинацији са осталим наставним методама).

Метод имитације и драматизације (имитација птице у лету, мачке, зечева – драматизација догађаја или свакодневних радова помоћу телесних покрета).

Метод практичног вежбања (синтетичка метода, аналитичка метода, комплексна метода).

Да би рад на телесном развоју детета био користан потребно је изабрати најприкладније вежбе, и то према психо-физичком развоју деце; карактеристикама групе; припремљености групе; стању дечјег здравља.

Вежбе за предшколски децу морају бити: динамичне; да обухватају више мишићних група, а у њима обавезно запослени велики мишићи (крупна моторика); деци разумљиве; изводиве у одређеном ритму, не пребрзо, тако да деца науче вежбе изводити правилно и лепо; чешће мењане.

При избору вежби према карактеристикама групе мора се водити рачуна да вежбе које одговарају старијој деци претешке су млађој и обрнуто, јер свака група има своје особености; старија деца се могу без тешкоћа кретати на захтев васпитачице, док млађа деца не могу следити покрете задате речима; старија деца већ гађају циљ, а млађа се тек припремају на гађање котрљањем или обичним бацањем плодова, лоптица; млађа група још не скоче увис или удаљ јер једва поскакује на месту или прескаче преко конопца на поду, док средња група скоче удаљ само из места.

Избор вежби мора бити прилагођен и припремљености групе деце: ако су деца више година у предшколској установи у којој се систематски ради, брзо се показују позитивни резултати; Таква деца брзо савладају градиво своје групе и тада се можемо послужити градивом

старије групе; обрнуто, ако се ради са старијом децом која пре нису била у дечјој установи, с њима се вежба градиво за нижу групу.

Од индивидуалног рада са том децом зависи колико дуго ће се савладавати градиво. Са децом која нередовно долазе у дечји вртић мора се радити индивидуално да би достигла осталу децу. Здравствено стање, такође, утиче на избор вежби. Децу, која после болести долазе у вртић, поступно обухватамо радом; деца су реконвалесценти, организам још није здрав, уобичајено вежбање било би напорно и штетно; Дете које је болесно треба ослободити вежбања и положити у кревет. Деца са срчаним манама или другим болестима вежбају онолико колико им лекар одреди. Слабашну децу не треба издвајати, она нису болесна, вежбање користи општем стању њиховог организма.

Методологијом су обухваћени: предмет и проблем истраживања, циљ и задаци истраживања, хипотезе истраживања, варијабле истраживања, инструменти истраживања, методе и поступци истраживања, узорак и време истраживања.

Предмет овог истраживања су аспекти физичког васпитања у вртићу.

Проблем истраживања је садржан у питању: *које су слабе шанке акугуелног предшколског физичког васпитања?*

Циљ истраживања је да се утврде аспекти физичког васпитања у аранђеловачким вртићима.

Из циља истраживања произилазе следећи истраживачки задаци:

1. Утврдити који је облик рада најповољнији за реализацију физичког васпитања у аранђеловачким вртићима.

2. Утврдити материјално-техничку опремљеност аранђеловачких вртића за реализацију физичког васпитања.

3. Утврдити стручни ставови и компетенције васпитача на подручју физичког васпитања.

4. Утврдити поједина обележја васпитно-образовног рада у физичком васпитању.

Претпоставља се да целодневни боравак представља најповољнији облик рада за реализацију садржаја из физичког васпитања.

Претпоставља се да опремљеност справама и реквизитима јако варира од вртића до вртића, али је генерално веома незадовољавајућа.

Претпоставља се да су васпитачи делимично задовољни сопственим васпитно-образовним радом у подручју физичког васпитања.

Претпоставља се да стручни проблеми при планирању и реализацији активности из физичког васпитања углавном потичу из немања адекватних услова за рад.

У склопу обухватнијег истраживања предшколског физичког васпитања направљен је својеврсан „теренски снимак”, тј. хоризонтални пресек на микро-плану (Предшколска установа „Дуга” Аранђеловац).

Добијени резултати су послужили као илустрација и допуна теоријских налаза, њихова потврда или негација. Доминантна метода је survey метода, поткрепљена методом теоријске анализе.

У складу са предложеним моделом истраживања, примењени су следећи поступци и инструменти за прикупљање података:

1. Проучавање педагошке грађе;
2. Анкетирање; инструмент: анкетни упитник.

Емпиријско истраживање је спроведено је 2019. године, у Предшколској установи „Дуга” Аранђеловац. Обухваћено је свих 5 објеката у којима се реализује целодневни боравак за децу узраста од 3 до 7 година.

Узорак су чинили васпитачи у целодневном боравку за децу узраста од 3 до 7 година, укупно 46 испитаника.

II РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Предшколска установа „Дуга“ основну делатност у радној 2018/19. години реализује у оквиру постојећих просторних могућности, користећи 8 наменских објеката и 8 адаптираних простора, као и простор Градске болнице и Специјалне болнице „Буковичка бања“. Поред настојања Установе да обезбеди што квалитетније услове за боравак деце и даље постоји потреба за побољшањем стања опремљености и функционалности у целини.

Објекти у саставу Установе садрже одговарајуће просторије, двориште и стандардну опрему за боравак и игру деце. У објектима постоје следеће просторије: радне собе, санитарни чворови за децу и одрасле, вишнаменска сала (осим у објекту „Осмех“), канцеларија за васпитаче са библиотеком, кабинет, радна просторија за тријажу и превентиву, холови, терасе, кухиња (централна кухиња – објекат „Дуга“) и остале просторије – просторије за одлагање инвентара и материјала за одржавање објекта, канцеларије за друго особље (директор, помоћник директора, секретар, административно особље и рачуноводство – објекат „Коцкица“; стручни сарадници - објекат „Сунце“, нутрициониста, мед. сестра на ПЗЗ и одговорна сестра – објекат „Дуга“).

Радне собе имају своје санитарне чворове у оквиру радних соба, као и гардеробе за одлагање дечјих ствари. Радне собе у објектима садрже довољан број столова, столчица и креветића за децу. Ормани и полице за дидактички материјал и играчке, као и панои за излагање дечјих радова. Радне собе поседују кутиће, АВ средства, али су неуједначено опремљени у том погледу. Канцеларије за васпитаче садрже мале библиотеке (велика библиотека налази се у објекту „Дуга“), ормаре за одлагање документације, телефон и рачунар (у објектима „Дуга“, „Звончић“, „Сунце“ и „Бубамара“). Систем комуникације између вртића побољшан је повезивањем рачунара путем интернет мреже између објекта „Коцкица“, „Сунце“ и „Дуга“.

Дворишта вртића садрже травнате површине, бетонске стазе, справе металне и дрвене конструкције и пешчанике. Сви објекти установе имају сопствено, ограђено двориште, осим објекта „Осмех“ који има травнати простор са спровадама испред објекта који је уједно и простор за игру деце из насеља. Од металних спрava у двориштима налазе се: тобогани, возићи, клацкалице, пењалице, љуљашке. Двориште објекта „Дуга“ опремљено је са две велике кућице-скривалице са тобоганима, анти-шок подлогом за игру деце, љуљашкама, клацкалицама, клупама и кантама за смеће.

Иако предшколске установе могу да организују преко 20 различитих облика рада, највећи значај има целодневни боравак (за децу узраста 1–7 година). У ПУ „Дуга“, око 70% уписане деце чине деца у целодневном боравку у вртићу (узраста од 3 до 7 година). Целодневни боравак представља најповољнији облик рада за реализацију садржаја из физичког васпитања.

У подручју физичког васпитања недостају емпиријска истраживања ефеката васпитног образовног рада у:

- а) узрасно хомогеним и мешовитим групама;
- б) у групама које су хомогене, односно хетерогене према обележјима од значаја за физичко васпитање;
- ц) у групама различите величине и различитог бројчаног односа деца/васпитач. Актуелна законска решења, уосталом као и претходна, највише су уступак реалној ситуацији “на терену”; у појединим случајевима допушта се рад са групом која броји и преко 30 деце, што је

у колизији са општеприхваћеним стручним ставом да рад са групом 20–25 деце има значајних педагошких предности.

Генерално гледано, Установа не располаже довољно добром материјално-техничком основом за физичко васпитање. Наиме, само 2 објекта имају посебан затворени простор (салу) за физичко васпитање. Сви објекати, осим вртића „Осмех“ имају сопствени отворени простор (игралиште) за физичко васпитање.

Опремљеност справама и реквизитима јако варира од вртића до вртића, али је генерално веома нездадовољавајућа.

У погледу материјално-техничких услова за физичко васпитање (сала и реквизити) у предности су наменски објекти (у односу на адаптиране), затим комбиновани објекти (у односу на вртиће), те већи објекти (у односу на објекте са мањим бројем уписане деце). Кад је реч о игралиštима, бољег квалитета су игралишта у приградској зони (у односу на град), и у објектима са додатним изворима финансирања (у односу на објекте без додатних средстава).

Такође, утврђено је да су објекти са посебном салом за физичко васпитање, истовремено и боље опремљени справама и реквизитима.

Материјално-технички услови уз друге чиниоце, обликују тзв. реални васпитно-образовни програм: бољи услови рада утичу на мањи стрес код васпитача при реализацији активности из физичког васпитања, стручни проблеми лоцирају се изван сфере материјално-техничке опремљености, веће је задовољство сопственим радом у подручју физичког васпитања, васпитачи су активнији током физичке активности деце у сали и на игралишту, позитивнији је однос према посебној опреми за вежбање код деце и васпитача итд.

У развијању телесних и физичких способности деце, простор који је опремљен одговарајућим справама и реквизитима је неопходан. Такође, не треба запостављати околину и дестинацију где се установа налази, да ли је ваздух довољно чист, да ли је безбедно децу извести у двориште вртића и сл.

Васпитач представља кључни фактор квалитетног васпитно-образовног рада у вртићу. Темељне претпоставке успешности васпитача јесу: љубав према деци и љубав према позиву. Елементи професионалне надградње су: стручност, отвореност, флексибилност, креирање стимулативне развојне климе, приврженост програму, лично усавршавање итд. Васпитачи сносе одговорност за квалитет и ефикасност програма физичког васпитања.

„Просечан“ васпитач у нашем истраживању је особа женског пола, 40-их година живота; поседује одговарајућу високу стручну спрему и ради 15–16 година у струци. Већина васпитачица се претходно бавила спортом (такмичарски или рекреативно), истовремено, свака друга се тренутно бави спортском рекреацијом. Своју физичку кондицију васпитачице процењују као просечну. У просеку владају са 2-3 моторичка умења, а далеко најзаступљенији су вожња бицикла и пливање.

Од укупног броја анкетираних васпитача, 32,61% се изјаснило да нема адекватне просторне услове за рад, 47.83% сматра да је простор делимично адекватан, а 19.57% да не поседује адекватне услове.

На питање *Да ли вртић у којем ради има салу за физичко?* Сала за физичко постоји у главном објекту „Дуга“ и у објекту „Сунце“, али се углавном користи као радна соба за децу припремног предшколског узраста. Наиме, велики број деце и мали број радних соба су наметнули такву организацију. Сала за физичко постоји и у селу Раниловић где у оквиру школе има једна припремна предшколска група, али је васпитач ретко користи због часова физичког васпитања за школску децу.

У објектима у којима ради 39.13% васпитача не постоји вртићки простор (игралиште) за реализацију физичког васпитања, док 60.87% васпитача ради у објектима у којима постоји сопствени простор.

Правилна организација и реализација физичко-здравствених активности омогућава услове за здраво и физички правилно развијено дете у којима се могућности дечијег физичког

и духовног развоја испољавају у потпуности. Телесни развој и здравствено васпитање не обухвата само физичку страну детета, већ се односи и на емоционално и социјално понашање. Оно захтева да се темељна пажњапоклони и одређеним психолошким компонентама које, како је познато, и те како утичу наздравствено понашање деце. Успешно решење постављених задатака могуће је само у условима комплексног испољавања свих средстава физичког васпитања.

У предшколским установама морају бити изграђени одређени услови (место где ће се активност одвијати, справе, реквизити, добро организован простор, како би се повећала мотивисаност код деце за активност).

Деци треба омогућити да упражњавају активности које стимулишу развијање различитих вештина, подстичу сензомоторну координацију, доприносе развијању контроле покрета (равнотежа, снага, координација), оспособљавају децу за усвајање вештина и стицања знања из здравствене културе. Задатак одраслих је да пажљивим избором активности одговарајућих форми и облика, њиховим дозирањем и варирањем, допринесе оптимизацији развоја (*Правилник о Основама предшколске програме*, 2006: 61).

Највећи проценат васпитача (45,65%) сматра да вртићи у којем раде нису доволно опремљени спавама и реквизитима за реализацију физичког васпитања, 39,13% сматра да је вртић добро опремљен, а само 15,22% да је одлично опремљен.

Преко 80% васпитача у погледу циљног одређења физичког васпитања, предност даје биолошко-здравственој вредности физичког васпитања, изједначавајући, према развојном потенцијалу, активности из овог подручја са другим активностима у вртићу. Васпитачи сматрају да су активности из физичког васпитања подједнако значајне за целокупан развој деце. (80,43%) васпитача сматрају да су активности из подручја физичког васпитања према могућности утицаја на целокупни развој деце подједнако значајне, 15,22% сматра да су испред других активности, а 4,35% сматра да заостају за другим активностима.

У сегменту стручне компетентности васпитача, утврђено је следеће: мада је само нешто више од 8% васпитача незадовољно сопственим васпитно-образовним радом у подручју физичког васпитања, чак половина васпитача је само делимично задовољна. Добијени резултати сугеришу да је главни генератор незадовољства васпитача сопственим васпитно-образовним радом у подручју физичког васпитања, непостојање одговарајућих просторних, односно материјално-техничких услова за рад, а потом и осећање недовољне стручне компетентности код једног броја васпитача. Између васпитача који се разликују у погледу задовољства сопственим радом у подручју физичког васпитања утврђене су значајне разлике у обележјима васпитно-образовног рада на том подручју.

Иначе, актуелни програм васпитно-образовног рада у вртићу (1997) први пут је омогућио васпитачима између два модела програма (*A* и *B*). У пракси је тренутно знатно прихваћенији модел *B*. У ПУ „Дуга“ само 8 васпитача примењује *Model A* (око 5% васпитних група). Две трећине васпитача из нашег истраживања процењују да нови програм није донео значајније промене кад је реч о физичком васпитању.

Ту се можда ради о неадекватном „читању“ нових основа програма, или, пре, о потврди да без обзира на важећи програм, васпитачи увек раде по „свом“ програму, који је резултант утицаја различитих и бројних фактора (карактеристике васпитача, васпитне групе и појединачног детета, материјално-техничка опремљеност, сарадња стручног тима, сарадња са породицом, утицаји уже и шире друштвене заједнице итд.). Додајмо још да само око 6% васпитача из нашег узорка сматра недостатке програма главним узроком стручних проблема у планирању и реализацији физичког васпитања у вртићу (Табелу 12), а око 2% узроке тражи у недовољном познавању програма, што упућује на закључак да велика већина васпитача позитивно оцењује нове Основе програма кад је реч о физичком васпитању, односно, уверена је да их добро познаје.

Емпиријским делом истраживања захваћен је део реалног програма, наравно без

примене објективнијих метода (посматрања, пре свега). Кад је реч о обележјима васпитно-образовног рада у подручју физичког васпитања, утврђено је следеће: за око 70% васпитача стручни проблеми при планирању и реализацији активности из физичког васпитања углавном потичу из немања адекватних услова за рад.

Око 56.52% васпитача изјаснило се да није под стресом приликом реализације ових активности, док је први на листи извора стреса - страх да се деца не повреде (15.22% васпитача).

Што се тиче ангажованости васпитача приликом физичке активности деце у сали и на игралишту, потврђено је да се физичка активност у сали реализује организованије, систематичније и амбициозније него физичка активност деце на отвореном, тј. на игралишту (у сали је увек активно скоро 84,78% васпитача, а на игралишту свега 15,22%). Погрешно је схватање да се деца овог узраста довољно спонтано крећу и да им није потребно васпитно подстицање. Истина је, међутим, да деца спонтаним кретањем развијају само неке коштаномишићне структуре, док неке могу заостајати у свом развоју. Због тога је пожељно децу подстицати на што разноврсније кретање. Поред ходања, трчања и скакања, потребно је упражњавати и пузање, пењање, силажење, провлачење, ходање на рукама и ногама, вешање и њихање, верање, јахање, дизање и премештање, преношење предмета, бацање, хватање итд.

Најсвестраније кретање постиже се трчањем и пливањем. Физичко васпитање у раном детињству и предшколском узрасту, остварује се претежно путем игре, уз обилато коришћење ваздуха, сунца и воде. Пожељно је да васпитач ненаметљиво прати ток игре и руководи њиме, али не сме нарушавати дечју слободу и иницијативу.

За правilan развој дечје личности потребан је сталан утицај васпитача који ће да подстиче, усмерава децу, богати дечје активности. Примарни задатак васпитача је да обезбеди место, време и опрему за активности пре саме активности, а онда да омогући да се активност што садржајније одвија. Васпитач треба да утиче на децу да стичу независност у одговорима и понашању, да их оспособљава да се ослањају на сопствене снаге. Такође, васпитач треба да подржава дете у ономе што је код њега позитивно, треба да га подстиче у активностима за које је заинтересовано, да му помаже да дође до одговора на питања која га интересују.

III ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Кандидат, **Марија Вујић Никетић**, је испунила све Законом предвиђене услове за израду и преглед финалне верзије завршног рада на мастер академским студијама. Завршни рад је у целини урађен са савременим теоријско-методолошким захтевима израде научних радова. Планирано истраживање успешно је реализовано. Систематично и прегледно су представљени резултати емпиријског истраживања. Обимна и референтна литература истакнутих аутора условила је адекватан приступ теоријском оквиру рада и дискусији добијених резултата.

Комисија је једногласна у оцени да завршни рад на мастер академским студијама има све карактеристике самосталног научног рада и представља значајан допринос сложеној, значајној и актуелној проблематици у области спортско – рекреативних активности деце предшколског узраста.

На основу укупне квантитативне и квалитативне анализе свеукупног рада Комисија за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама је једногласна у оцени да је кандидат, Марија Вујић Никетић испунила све законске и научне захтеве које се од ње у смислу писања завршне верзије завршног рада на мастер академским студијама и траже, те предлаже Наставно-научном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу да прихвати урађени завршни рад на мастер академским студијама под називом **РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА**

ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА У ВРТИЋИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АРАНЂЕЛОВАЦ и
кандидата позове на јавну одбрану.

1.

Комисија:

Др Живорад Марковић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужку научну област *Физичка култура са методиком наставе*.

2.

Др Даница Џиновић-Којић, редовни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду за ужку научну област *Методика физичкој васпитања*.

3.

Др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, за ужку научну област *Физичка култура са методиком наставе*